

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3161/2017. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 14.B.374/2013/280. sorszámú ítélete, valamint a Szegedi Ítéletábrla Bf.II.420/2016/37. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Váczí Ügyvédi Iroda, dr. Váczí Péter, 9022 Győr, Bisinger sétány 2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, a Gyulai Törvényszék 2016. február 19-én meghozott 14.B.374/2013/280. sorszámú ítélete és a Szegedi Ítéletábrla 2016. október 27-én meghozott Bf.II.420/2016/37. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] A gazdálkodási köteleességeket és a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények elkövetésével vádolt indítványozó – mint VI. rendű vádlott – bűnösségét a bíróság jogerősen megállapította, és ezért szabadságvesztés-büntetésre, pénzbüntetésre és közügyektől eltiltásra ítélte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részét képező indokolási kötelezettséget.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem részletezte indokolásában az elsőfokú bíróság ítéletéhez képest változatlan rendelkezéseket, nem indokolta meg, hogy milyen bizonyítékok alapján jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a bíróság nem indokolta a fellebbezésekben, illetve a másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványok elutasítását. Hasonlóképpen, az elsőfokú bíróság sem tárta fel kellően a tényállást, nem indokolta a bizonyítási indítványok elutasítását, nem tett említést arról sem, hogy a vádlottak vallomásai mennyiben ellentétesek az okirati bizonyítékokkal. Az indítványozó szerint az is előfordult, hogy a bíróság olyan következtetésekre jutott, amelyekre közvetlen bizonyíték nem volt, mely megállapításokat szintén nem indokolta kellő részletességgel. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság összességében túlterjeszkedett a vádon, a bünszervezetben való elkövetést illetően pedig csak feltételezéseket tartalmaz az ítélet.
- [4] Az indítványozó hangsúlyozza, hogy egy büntetőeljárás során az indokolási kötelezettségnek különösen ki kell terjednie arra, hogy a bíróság a beszerzett bizonyítékok közül mit és miért nem fogadott el, miért utasított el egyes bizonyítási indítványokat, illetve alapvető elvárás, hogy az egyes tényálláselemek logikai kapcsolatban álljanak az egyes bizonyítékokkal. A cselekmény és az ítélet közti ok-okozatisági összefüggések mindenki számára érthetőnek és nyilvánvalónak kell lennie az indokolást követően, mivel a büntetőjogi célok elérése érdekében a címzettnek tisztán látnia kell, milyen cselekményektől kell tartózkodnia a jövőben, azonban a támadott ítéletek ennek sem feleltek meg.
- [5] 2. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [6] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 26. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.

- [7] 2.1. Jelen ügyben az indítványozó ténylegesen azt kifogásolja, hogy a másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított indokolást, e döntését nem indokolta kellő részletességgel, továbbá nem értékelte az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat.
- [8] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [9] A felek kérelmeire, észrevételeire adott indokolás kérdését az Alkotmánybíróság a panaszban is felhívott 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte (Indokolás [21]). E határozatának indokolásában az Alkotmánybíróság, figyelembe véve a releváns európai emberi jogi elveket is, kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere elismeri az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Ezen alapvető jog minimális elvárása, hogy a bíróságok az eljárási törvényeknek megfelelően az ügyben szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit, kérelmeit kellő alapossgal megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatukban számot is adjanak (Indokolás [33]–[34]). Mindebből az is következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7], 3187/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [10], 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [10]}, így az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [10] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgel kapcsolatban az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [...]” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22], 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [40]}.
- [11] A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16], 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]).
- [12] Az Alkotmánybíróság fent hivatkozott gyakorlatából nem következik, hogy a másodfokú bíróságnak meg kellett volna ismételnie az elsőfokú ítéletben kért bizonyíték-értékelést, ha azt törvényesnek fogadta el. Az indítvány sem a bizonyítás törvényességét kifogásolja, hanem a bizonyítékok értékelésével nem ért egyet. A másodfokú bíróság kötve van az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz, mindaddig, amíg az a releváns tényeket

bizonyítva okszerű és iratszerű tényállást állapít meg [Be. 78. § (3) bekezdés, 352. § (3) bekezdés]. Jelen ügyben a bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bizonyítás megfelelt a jogszabályi követelményeknek, így nem volt törvényes lehetősége a bizonyítékok eltérő mérlegelésére. Ettől eltérő értékelésre az Alkotmánybíróságnak sincs lehetősége, az indítvány ekként nem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.

[13] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/484/2017.

